

EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2023 10 17
COM(2023) 638 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

2024 m. Komisijos darbo programa

Padarykime šiandien ir pasirenkime rytojui

1. Padarykime šiandien ir pasirenkime rytojui

*„Visi drauge parodėme, kad būdama ryžtinga Europa pasiekia tai, ką nori. Mūsų darbai dar toli gražu nebaigti, tad veikime išvien. **Padarydami šiandien, pasirenkime rytojui.**“ Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen, Pranešimas apie Sąjungos padėtį, 2023 m. rugsėjo 13 d.*

Kitą birželį europiečiai dalyvaus **didžiausiame žemyno demokratiname procese**. Iš daugiau kaip 400 mln. žmonių, turinčių teisę balsuoti už naują Europos Parlamentą, bus daug jaunuolių, kurie savo **demokratinėmis teisėmis pasinaudos** pirmą kartą, o penkiose valstybėse narėse tarp jų bus šešiolikmečių septyniolikmečių.

Rinkimai vyks **Europai atsidūrus lemtingoje istorijos kryžkelėje**, o pagal rezultatus susidėlios penkerių metų ir ilgesnio laikotarpio Europos kelias.

Susiduriame su daugeliu **epochinių iššūkių ir galimybių**. Nuo klimato ir biologinės įvairovės krizių iki skaitmeninės revoliucijos ir dirbtinio intelekto; nuo brutalių Rusijos invazijos į Ukrainą iki jos nulemtų energijos kainų ir pragyvenimo išlaidų krizių; nuo migracijos iki ekonomikos augimo ir konkurencingumo užtikrinimo.

Kadencijos pradžioje ši Komisija parengė **plataus užmojo darbotvarkę dėl tvirtesnės ir atsparesnės Sąjungos**. Įsipareigojome ryžtingai veikti, kad taptume pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu ir išsaugotume Europos gamtinę aplinką, rodytume pavyzdį, kaip vykdyti į žmogų orientuotą ir novatorišką skaitmeninę pertvarką, skatintume savo ekonomiką, kartu užtikrindami socialinį teisingumą, įtrauktį ir gerovę, stiprintume atsakingą savo lyderystę pasaulyje, apsaugotume savo piliečius ir vertybes, puoselėtume ir stiprintume savo demokratiją.

Tačiau, palyginti su 2019 m., pasaulis dabar visai kitoks. **Į precedento neturinčius iššūkius**, mes, kaip Sąjunga, turėjome **reaguoti ir prie jų prisitaikyti**, toliau veikdami vieningai ir nesitraukdami nuo savo užmojų įgyvendinimo.

Paspartinome dvejoją žaliają ir skaitmeninę pertvarką, sukūrėme istorinės reikšmės priemonę „NextGenerationEU“, sustiprinome ES, kaip pasaulinės lyderės, vaidmenį ir propagavome vertybes, kurios yra mūsų visuomenės pagrindas, tokias kaip demokratija ir teisinė valstybė. Taikydami **Ekonominio saugumo strategiją** siekiame naudotis ES ekonominiu atvirumu, kartu mažindami riziką, kylančią augant geopolitinei įtampai ir spartėjant technologiniams pokyčiams.

Dabar metas parengti likusius svarbiausius šios kadencijos Komisijos pasiūlymus dėl teisės aktų siekiant užtikrinti, kad **piliečiai ir įmonės galėtų visapusiškai naudotis mūsų politikos priemonėmis**. Todėl artimiausiais mėnesiais Komisija remis Europos Parlamento ir Tarybos pastangas pasiekti susitarimą dėl dar nepriimtų pasiūlymų dėl teisės aktų.

Kad šiai užduočiai būtų galima skirti pakankamai dėmesio ir kadangi dauguma būtinų, šią kadenciją žadėtų teisės aktų jau pateikti, šioje darbo programoje **naujų iniciatyvų nedaug**. Jomis įgyvendinami esami įsipareigojimai arba reaguojama į naujus iššūkius.

Nepaisant iššūkių, su kuriais susidūrėme, **ES ekonomika liko atspari** – prie to prisidėjo mūsų pastangos stiprinti energetinį saugumą, atspari darbo rinka ir tiekimo suvaržymų mažinimas.

Pagrindinė Komisijos darbo dalis toliau liks **Europos žaliasis kursas** – pasaulyje lygių neturinčios mūsų pastangos kovoti su klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimu ir Europos ekonomikos augimo darbotvarkė. Nors dabar daugiausia dėmesio skiriame **įgyvendinimui**, dar šiais metais pateiksime pasiūlymus dėl transportuojamų gyvūnų apsaugos, taršos mikroplastiku prevencijos ir miškų stebėsenos gerinimo, taip pat judumo dokumentų rinkinį. Be to, toliau dėsimė pastangas, kad naudodamiesi **Skaitmeninio dešimtmečio programa** eitume į žmogų orientuotos, tvarios ir labiau klestinčios skaitmeninės ateities link.

Priemonė „**NextGenerationEU**“ toliau padės užtikrinti saugų, įperkama ir švarų energijos tiekimą, Europos pramonės konkurencingumą, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir pereiti prie neutralaus poveikio klimatui, žiedinės ir gamtai palankios ekonomikos. Komisija visoms valstybėms narėms padės **sparčiau įgyvendinti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, įskaitant jų skyrius „REPowerEU“, laikantis joms skirtų Europos semestro rekomendacijų**. Kitų metų pradžioje pateiksime Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo tarpinį vertinimą.

Kad **paskatintume kurti daugiau darbo vietų ir daugiau investuoti** Europoje, taip pat toliau sieksime paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, kartu suvaldydami energijos kainas; užtikrinti pagrindinių strateginių prekių, tokių kaip svarbiausios žaliavos ir žaliasis vandenilis, tiekimą ir sumažinti administracinę naštą, visų pirma susijusią su informacijos teikimu, kaip numatyta mūsų strategijoje dėl ES ilgalaikio konkurencingumo didinimo.

Be to, turime baigti **kurti būsimiems iššūkiams pritaikytą ekonomikos valdymo sistemą**. Tai reiškia, kad būtina susitarti dėl Komisijos pasiūlymų dėl valdymo taisyklių reformos ir skolos tvarumo didinimo, taip pat dėl tvaraus ir integracinio augimo skatinimo vykdančias reformas ir investuojant.

Kartu su Tarybai pirmininkausiančia Belgija Komisija sušauks Val Diušeso **socialinių partnerių aukščiausiojo lygio susitikimą** aptarti iššūkių, su kuriais mūsų darbo rinkos, darbuotojai ir įmonės susiduria, be kita ko, dėl įgūdžių bei darbo jėgos trūkumo ir dirbtinio intelekto.

Pastarųjų metų iššūkiai išryškino mūsų Sąjungos stipriąsias puses ir pajėgumus. Tačiau dėl jų teko išsemti ES biudžetą, nors jis gali būti naudojamas lanksčiai ir buvo aktyviai perprogramuojamas. Kaip sprendimą, pateikėme pasiūlymą **padidinti ilgalaikį ES biudžetą**, kad būtume pajėgūs patenkinti skubiausius poreikius. Jame numatyta tikslingai padidinti ES išlaidas, kad augtų mūsų parama Ukrainai, būtų finansuojami mūsų veiksmai migracijos srityje, Sąjunga taptų pajėgesnė reaguoti į padidėjusį ekonominį ir geopolitinį nestabilumą, humanitarines krizes ir gaivalines nelaimes ir didinant investicijas į strategines technologijas būtų puoselėjamas ilgalaikis konkurencingumas.

Atsižvelgdami į derybas dėl ilgalaikio 2021–2027 m. ES biudžeto, pateikėme patikslintą **pasiūlymą dėl naujų nuosavų išteklių**, kurie padėtų finansuoti priemonei „NextGenerationEU“ pasiskolintos sumos grąžinimą.

Naujas migracijos ir prieglobsčio paktas tebėra struktūrinis atsakas, kurio reikia, kad ateityje ES gebėtų tvarkytis su migracijos iššūkiais. Jį priimti yra vienas iš svarbiausių prioritetų, nes jau kitais metais reikia pradėti dirbti, kad pasirengtume jį sparčiai įgyvendinti.

Ukrainos žmonėms toliau narsiai priešinantį įsiveržusioms Rusijos pajėgoms, **ES neišsivadės savo solidarumo su Ukraina**. Iki šiol Sąjunga ir jos valstybės narės pagal Europos komandos principą **iš viso suteikė 82 mlrd. EUR paramą**, kurią sudaro humanitarinė pagalba, karinė įranga ir mokymai, civilinės paskirties materialusis turtas, įskaitant generatorius, mokyklinius autobusus ir medicinos priemones, evakuacijos, kokybiškas, tvarus ir įtraukus miestų atstatymas, pagalba vaikams ir apgriautų mokyklų atkūrimas, taip pat ekonominė parama. Šią paramą teikiame koordinuodami veiksmus su savo tarptautiniais partneriais per **tarpžinybinę paramos Ukrainai teikėjų koordinavimo platformą**, sukurtą 2023 m. sausio mėn. po G7 vadovų sprendimo. Komisija atlieka platformos sekretoriato, kuris sudaro palankesnes sąlygas glaudžiam tarptautinių paramos teikėjų ir finansų organizacijų veiklos koordinavimui ir užtikrina nuoseklią, skaidrią ir atskaitingą paramą, funkcijas.

ES ir Ukrainos solidarumo koridoriai padėjo Ukrainai eksportuoti daugiau kaip **57 mln. tonų žemės ūkio prekių ir beveik 45 mln. tonų ne žemės ūkio produktų ir importuoti šaliai reikalingas prekes**. Pasitelkdama bendrą koordinavimo platformą Komisija dės visas pastangas, kad sudarytų palankesnes sąlygas laiku ir stabiliai pristatyti Ukrainos žemės ūkio produktus į pasaulines rinkas.

Komisija smerkia Rusijos sprendimą nutraukti **Juodosios jūros grūdų iniciatyvą** ir toliau remis visas pastangas mažinti laivybos šioje jūroje saugumo ir saugos riziką. Taryba priėmė Komisijos pasiūlymą **pratęsti** nuo Rusijos agresijos prieš Ukrainą bėgančių asmenų **laikiniosios apsaugos galiojimą** iki 2025 m. kovo 3 d. Kartu su iniciatyvomis CARE ir FAST-CARE tai užtikrins tikrumą ir paramą daugiau kaip 4 mln. asmenų, kurie yra gavę apsaugą visoje ES.

Be to, 2022 m. ES per rekordiškai trumpą laiką priėmė keletą **skubių iniciatyvų**, kuriomis siekiama sušvelninti energetikos krizės poveikį pramonei ir namų ūkiams.

Galiausiai, siekdami pabrėžti ES ryžtą palaikyti Ukrainą tiek laiko, kiek reikės, sukursime **priemonę, kuria naudojantis 2024–2027 m. Ukrainai bus suteikta iki 50 mlrd. EUR parama**. Šis neatidėliotiniams Ukrainos poreikiams patenkinti skirtas finansavimas padės jai atsigauti ir modernizuotis siekiant narystės ES.

Kartu su tarptautiniais partneriais ėmėmės veiksmų siekdami užtikrinti, kad už Ukrainoje įvykdytus karo nusikaltimus Rusija būtų nubausta ir atlygintų padarytą žalą. Hagoje pradėjęs veikti **Tarptautinis baudžiamojo persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą centras** atliks svarbų vaidmenį tiriant šiuos pasibaisėtinus veiksmus ir padedant rengti būsimų teismo procesų bylas. Nenorimsime tol, kol atsakingi asmenys nebus patraukti atsakomybėn. Be to, toliau svarstome, kaip pajamas iš areštuoto Rusijos turto panaudoti Ukrainos atstatymo reikmėms.

Kad Europoje būtų puoselėjama ilgalaikė taika ir stabilumas, Sąjunga turi **pasirengti sėkmingai plėtrai**. Glaudžiai bendradarbiausime su šiam svarbiam žingsniui besirengiančiais savo partneriais, pavyzdžiui, suteiksime galimybę narystės siekiančioms šalims, kurios nori didinti tempą, būti Komisijos rengiamų teisinės valstybės principo taikymo ataskaitų objektu.

Pasirengusi turi būti ir ES. Komisija pateiks **komunikatą dėl pasirengimo plėtrai reformų ir politikos peržiūrų**, kad išsiaiškintų, kokį poveikį kiekvienai politikos sričiai darys Sąjungos išsiplėtimas ir kaip veiks Europos institucijos.

Toliau **bendrausime** su viso pasaulio **šalimis ir regionais**, visų pirma Afrikoje, kad būtų sprendžiamos pasaulinės problemos ir stiprinamas daugiašalis valdymas ir taisyklėmis grindžiamas tarptautinis bendradarbiavimas.

Toliau esame įsipareigoję visais savo veiksmais prisidėti prie **Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo**, o joje nustatyti darnaus vystymosi tikslai ir toliau bus mūsų politikos¹ ir geresnio reglamentavimo darbotvarkės² orientyras.

2. Geresnis reglamentavimas, ES teisės įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas

2.1. Geresnis reglamentavimas, naštos mažinimas ir informacijos teikimo reikalavimų racionalizavimas

Siekiant išlaikyti Europos įmonių konkurencingumą labai svarbu mažinti administracinę naštą. Todėl Komisijos komunikate dėl ilgalaikio konkurencingumo³ iškeltas tikslas **su informacijos teikimo reikalavimais susijusią naštą sumažinti 25 proc.**, nepakenkiant politikos tikslams. Taip tokie reikalavimai, darantys neproporcingą poveikį įmonėms, įskaitant MVĮ ir labai mažas įmones, ir valdžios įstaigoms, bus racionalizuoti ir supaprastinti, kad atitiktų numatytąją paskirtį.

To siekdama Komisija priėmė teisės aktus, be kita ko, dėl Sąjungos muitinės kodekso reformos, kuriais bus sukurta bendra ES sąsaja ir palengvintas pakartotinis duomenų naudojimas. Taikant visas šias priemones bus išvengta apie **2 mlrd. EUR išlaidų**. Be to, siūloma Europos statistikos reglamento peržiūra, pagal kurią bus sumažintas apklausų skaičius ir dažniau taikomi automatizuoti ir supaprastinti procesai, leis sutaupyti **450 mln. EUR**, be kita ko, mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Šioje darbo programoje Komisija numato **papildomus racionalizavimo pasiūlymus**⁴, kuriais siekiama sumažinti administracinę naštą nesumenkinant socialinių, saugos, vartotojų apsaugos, aplinkos ar ekonominių standartų. Jais bus **supaprastinti mažai naudojami informacijos teikimo reikalavimai**, pavyzdžiui, konsoliduojant sutampančius įpareigojimus, mažinant įmonių, kuriems jie skirti, skaičių ir didinant skaitmenizacijos mastą.

Kad suinteresuotieji subjektai turėtų laiko prisitaikyti prie naujų reikalavimų, atidėsime konkreitiems sektoriams skirtų **Europos tvarumo atskaitomybės standartų** priėmimo terminą. Komisija pakoreguos **Apskaitos direktyvoje nustatytas ribas**, kad daugiau kaip milijonui įmonių sumažėtų informacijos teikimo reikalavimai, ir peržiūrės **Lyginamųjų indeksų reglamentą**, kad, be kita ko, nebebūtų apmokestinami mažesnių lyginamųjų indeksų administratoriai, kurie sudaro 90 proc. visų administratorių, kartu užtikrinant aukštą vartotojų ir investuotojų apsaugos lygį. Komisija taip pat siūlo palengvinti finansų sektorių prižiūrinčių institucijų dalijimąsi duomenimis ir vengti informacijos teikimo dubliavimo. Komisija skatina laiku susitarti dėl bendros elektroninės formos, skirtos **komandiruotiems darbuotojams deklaruoti**, ir ją plačiai naudoti. Be daugiakalbio portalo kūrimo darbų, Komisija siekia

¹ Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo [ES savanoriška peržiūra](#).

² Siekdama užtikrinti, kad visi pasiūlymai dėl teisės aktų padėtų įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., Komisija darnaus vystymosi tikslus ir reikšmingos žalos nedarymo principą integravo į geresnio reglamentavimo priemonių rinkinį ir plėtodama politiką į juos atsižvelgia.

³ COM(2023) 168.

⁴ Iniciatyvos, kurių imtasi nuo 2023 m. kovo 16 d. ir kurios tęsiamos įgyvendinant šią darbo programą arba kurios bus priimtos vėliau, išsamiai apžvelgtos II priede.

sudaryti sąlygas visų valstybių narių, nusprendusių naudotis šia priemone, įmonėms skaitmenines komandiravimo deklaracijas teikti gimtąja kalba.

Antrajame pranešime dėl taksonominės informacijos teikimo (su taksonomija susijusios informacijos atskleidimo aiškinamosiose gairėse) paaiškinsime, kad įmonėms nereikia vertinti veiklos, kuri nėra reikšminga jų verslui ir kai joms trūksta įrodymų ar duomenų, patvirtinančių atitiktį ES taksonomijos techninės analizės kriterijams. Nauda, kurią įmonės gaus panaikinus tam tikrus informacijos atskleidimo įpareigojimus, susijusius su alternatyvaus ginčų sprendimo atvejais, ir pakeitus elektroninio ginčų sprendimo platformą, sieks maždaug **630 mln. EUR** per metus.

Pasiūlymai taip pat bus susiję su žuvininkystės produktų prekybos standartais, augalų sveikata, transportu, žemės ūkiu ir erdvinės informacijos infrastruktūros stebėjimu. Komisija dirbs su teisėkūros institucijomis, kad informacijos teikimo reikalavimai liktų minimalūs, jei tik nekyla pavojus teisės akto tikslams ir paskirčiai. Pavyzdžiui, kalbant apie pasiūlytą **Direktyvą dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo**, Komisija remia proporcingą reikalavimų taikymą, ypač tokiose srityse kaip grupių vaidmuo, kad būtų užtikrintas veiksmingumas ir išvengta nereikalingos naštos.

Kalbant apie **Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo reglamentą**, Komisija yra įsipareigojusi paspartinti skaitmeninimą ir informacijos teikimo reikalavimus racionalizuoti toliau. Vykstant **socialinės apsaugos sistemos koordinavimo** peržiūrai, Komisija toliau padės teisėkūros institucijoms rasti veiksmingų ir įgyvendinamų sprendimų, kurie apsaugotų darbuotojus ir palengvintų tarpvalstybinę veiklą vidaus rinkoje. Be to, valstybės narės gali naudotis **Skaitmeninės Europos programa** finansuoti iniciatyvoms, leidžiančioms sukurti paprastas technines informacijos teikimo priemones, tokias kaip viena bendra prieiga, skirta pranešimams apie kibernetinio saugumo incidentus teikti pagal Direktyvą dėl priemonių aukštam bendram **kibernetinio saugumo** lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (TIS 2 direktyvą).

Norint supaprastinti informacijos teikimo reikalavimus reikia **ilgalaikių pastangų ir artimiausiu metu joms teks skirti daug dėmesio**. Vertinant pažangą bus labai svarbu nustatyti **bazinius** informacijos teikimo reikalavimus, nors tai ir sudėtinga, turint omenyje ES teisės aktų įvairovę ir sąveiką su nacionaliniais ir regioniniais teisės aktais. Suinteresuotieji subjektai gali padėti geriau suprasti, kokį poveikį jiems daro informacijos teikimo reikalavimų visuma. Todėl paskelbėme kvietimą teikti informaciją⁵, kad surinktume pastabas apie veiklą apsunkinančius informacijos teikimo reikalavimus. Siekdami nustatyti ypač problemiškus aspektus ir prioritetines sritis, toliau konsultuosimės su įmonėmis, įskaitant MVĮ atstovų tinklą, valstybių narių ekspertais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Komisija taip pat paskirs ES **MVĮ atstovą** dalyvauti Reglamentavimo patikros valdybos klausimuose dėl iniciatyvų, turinčių didelį poveikį MVĮ. Be to, Komisija, įgyvendindama 2024 m. ir vėlesnius tikslinius **racionalizavimo planus**, imsis tvarkyti informacijos teikimo reikalavimus, kuriuos, kaip sunkius, nurodė jos generaliniai direktoratai. Apie pažangą, padarytą siekiant 25 proc. tikslo,

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13990-Administrative-burden-rationalisation-of-reporting-requirements_lt

pranešime metiniuose naštos tyrimuose pranešime ir pirmasis, aprėpiantis 2023 m., bus paskelbtas kitais metais.

Šiame procese Komisija daug dėmesio skirs **dirbtinio intelekto priemonių ir didelių kalbos modelių** kūrimui. Jie padės naudojantis standartizuotomis priemonėmis nustatyti informacijos teikimo reikalavimus priimtuose ES teisės aktuose ir analizuoti jų poveikį tam tikrame sektoriuje. Komisija taip pat dirbs, kad duomenims rinkti ir jais dalytis būtų plačiau naudojamos **e. platformos**, pavyzdžiui, bendrieji skaitmeniniai vartai, pagal Energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo reglamentą sukurta e. platforma ir Skaitmeninių finansų platforma. Be to, Komisija atliks **vertinimus ir tinkamumo patikras**, kad įvertintų, kaip supaprastinti teisės aktus ir sumažinti jų keliamą naštą, daugiausia dėmesio skirdama papildomų galimybių racionalizuoti informacijos teikimo reikalavimus paieškai⁶. Dar viena proga įvertinti, kaip mažinti su ES finansinėmis programomis susijusią naštą, bus 2024 m. numatyti daugiametės finansinės programos programų ir fondų vertinimai.

Be informacijos teikimo reikalavimų racionalizavimo, Komisija naštą mažina ir kitomis priemonėmis. Pagal Komisijos **Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT)**, galimybių sumažinti naštą ieškoma atliekant visus vertinimus ir peržiūras, o rengiant visus svarbius pasiūlymus yra atliekami poveikio vertinimai, siekiant užtikrinti, kad nauda būtų didesnė už kaštus. Pavyzdžiui, įdiegiant pagrindinės buveinės apmokestinimo sistemą bus supaprastintos taisyklės ir sumažintos mokestinių prievolių vykdymo išlaidos veiklą tarpvalstybiniu mastu plečiančioms MVI. Pasiūlymas dėl Europoje gautų verslo pajamų apmokestinimo sistemos (BEFIT) ES veikiančių įmonių mokestinių prievolių vykdymo išlaidas galėtų sumažinti beveik 65 proc.

Be to, nuo 2022 m. sausio mėn. Komisija, taikydama principą „**kiek plus, tiek minus**“, pateikė pasiūlymus, kurie leistų sutaupyti **dar 7,3 mlrd. EUR administravimo išlaidų**⁷. Kaip sumažinti ES teisėje numatytą naštą, Komisijai pataria ir **Ateičiai tinkamo reglamentavimo platforma**.

2.2. ES teisės įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas

Kad ES piliečiai ir įmonės galėtų visapusiškai naudotis mūsų bendrai sutartų taisyklių plusais, ES teisė visoje Sąjungoje turi būti įgyvendinama ir taikoma visapusiškai, laiku ir teisingai. Todėl **ES teisės vykdymo užtikrinimas yra šios Komisijos prioritetas**. Šiame kadencijos etape užtikrinsime, kad dar daugiau dėmesio būtų skiriama įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo užduotims ir taip sutartos taisyklės nešų naudą žmonėms ir įmonėms. Užkirsti kelią problemoms iš anksto galima sprendžiant įgyvendinimo iššūkius tada, kai pasiūlymai rengiami, ir teikiant rekomendacijas valstybėms narėms. Kad ES teisės aktai būtų veiksmingesni, dirbsime **su valstybėmis narėmis**, kad perkeliant ES direktyvas į nacionalinę teisę būtų išvengta nereikalingos naštos įmonėms ir piliečiams. Jei bus padaryta pažeidimų, Komisija toliau bendraus su valstybėmis narėmis, kad greitai išspręstų problemas ir **ryžtingai reaguotų į pažeidimus**, kurie trukdo įgyvendinti svarbius ES politikos tikslus arba gali pakenkti ES vertybėms ir pagrindinėms laisvėms.

⁶ Išsami iniciatyvų ir pasiūlymų apžvalga pateikta II priede.

⁷ 2022 m. metinis naštos tyrimas; https://commission.europa.eu/publications/2022-annual-burden-survey_en.

Siekdama užtikrinti, kad turimos vykdymo užtikrinimo priemonės liktų veiksmingos, 2022 m. Komisija kartu su valstybėmis narėmis atliko **padėties vertinimą**. Šiuo metu įgyvendiname jo išvadas ir rekomendacijas siekdami, kad Komisija ir valstybės narės ES teisės vykdymą užtikrintų geriau. Glaudžiai bendradarbiausime su valstybėmis narėmis, kad naujų teisės aktų įgyvendinimą palengvintume teikdami daugiau nacionalinio lygmens paramos, ypač tose srityse, kuriose norint užtikrinti, kad direktyvos būtų laiku ir tinkamai perkeltos į nacionalinę teisę, gali prireikti daugiau pastangų, ir sistemingiau stebėdami, kaip taisyklės įgyvendinamos. Taip pat toliau didinsime Komisijos vykdymo užtikrinimo veiksmų skaidrumą – naudotojams patogesniu būdu skelbsime daugiau informacijos ir duomenų. Tai padės visuomenės nariams dalyvauti šiame procese ir skatinti valstybes nares greičiau įvykdyti reikalavimus, nes pabrėžiant laimėjimus ir giriant geriausią praktiką atsiras tarpusavio spaudimas atitaisyti ES teisės pažeidimus.

3. Šešių plataus užmojo tikslų įgyvendinimas

Kaip minėta pranešime apie Sąjungos padėtį, Komisija įvykdė daugiau kaip 90 proc. 2019 m. Pirmininkės U. von der Leyen politinėse gairėse prisiimtų įsipareigojimų. 2024 m. teisėkūros institucijos turi dėti daug pastangų, kad būtų pasiektas susitarimas dėl likusių pasiūlymų ir tuo galėtų naudotis Europos piliečiai ir įmonės.

3.1. Europos žaliasis kursas

Europos žaliasis kursas, kurį priėmėme iš būtinybės imtis veiksmų savo planetai išsaugoti, yra mūsų ekonomikos augimo darbotvarkė, parodanti pasauliui, kad modernizavimas gali būti suderinamas su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. ES turi didžiausio užmojo pasaulyje žaliosios pertvarkos planą, kurio tikslai – **iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui ir sukurti žiedinę neutralaus poveikio klimatui ekonomiką, taip pat užkirsti kelią aplinkos būklės blogėjimui, išsaugoti biologinę įvairovę ir pasiekti, kad aplinka nebebūtų teršiama**. Per Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą Komisija skubiai ėmėsi veiksmų, kad užtikrintų energijos tiekimo saugumą, kartu stiprindama Sąjungos įsipareigojimą laikytis Europos žaliojo kurso ir plėsdama mūsų pramoninę bazę švarių technologijų sektoriuose. Pasiūlėme imtis esminių struktūrinių pokyčių elektros energijos ir dujų rinkose, o naujomis iniciatyvomis siekiame paskatinti žaliojo vandenilio rinkų atsiradimą.

Toliau dėsime pastangas užtikrinti, kad žalioji pertvarka vyktų teisingai, sumaniai ir įtraukiai ir niekur nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje, ir kartu aktyviai bendradarbiausime su trečiųjų šalių partneriais, be kita ko, siekdami stiprinti žaliąjį augimą. Todėl Komisija pradės keletą žaliųjų dialogų, kad tiesiogiai su **piliečiais** kalbėtusi apie viską, ir **dialogus dėl švarios pertvarkos su pramonės atstovais ir socialiniais partneriais**. Kartu Komisija tęsia parengiamąjį darbą, susijusį su būsimo Socialinio klimato fondo, kuris kartu su Teisingos pertvarkos fondu remis pertvarkos kelyje atsidūrusius pažeidžiamus piliečius, įmones ir regionus, įgyvendinimu. Komisija pradės **strateginį dialogą dėl žemės ūkio ateities ES** – toliau bendraus su ūkininkais, maisto grandinės suinteresuotaisiais subjektais ir piliečiais ir dirbs kartu, siekdama perėjimo prie tvarių maisto sistemų.

Susidūrusi su naujomis pasaulinėmis grėsmėmis, Komisija parengė planus, kaip trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu **užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą ir sustiprinti maisto sistemų atsparumą**. Taikydama strategiją „Nuo ūkio iki stalo, ji įgyvendina viziją, užtikrinančią, kad ES maisto sistema būtų sąžininga ir sveika ir tausotų aplinką. Strategijoje

taip pat numatyta žvejybos ir akvakultūros tausumo ir atsparumo užtikrinimo veiksmų. Komisija taip pat patvirtino kitas **žiedinės ekonomikos** kūrimo priemones, pateikė **biologinės įvairovės apsaugos ir pažeistų ekosistemų atkūrimo** pavyzdines iniciatyvas ir pristatė pagrindinius **Nulinės taršos veiksmų planu** grindžiamus pasiūlymus. ES taip pat stiprino atsparumą nelaimėms, be kita ko, padvigubino „rescEU“ gaisrų gesinimo orlaivių skaičių ir sutvirtino mūsų civilinės saugos mechanizmą.

Dauguma 2019 m. Komunikate dėl Europos žaliojo kurso numatytų iniciatyvų jau pateiktos ir jau sutarta daugelį jų įtvirtinti teisės aktais. **Būtina greitai susitarti dėl likusių pasiūlymų**, kad Sąjunga toliau tvirtai žengtų poveikio klimatui neutralizavimo keliu. Tai pasiūlymai dėl anglies dioksido absorbavimo, išmetamo metano kiekio mažinimo energetikos sektoriuje, pramoninių išmetamųjų teršalų, pastatų energinio naudingumo, naujų sunkiųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekio standartų, motorinių transporto priemonių ir variklių tipo patvirtinimo, transporto priemonių žiediškumo taisyklių peržiūros, TEN-T reglamento peržiūros ir krovinių vežimo žalinimo dokumentų rinkinio, taip pat dėl elektros energijos rinkos modelio, dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio. Siekiant skatinti **tvarų ūkininkavimą ir didinti apsirūpinimo maistu saugumą**, taip pat turėtų būti susitarta dėl pasiūlymų dėl augalų, išaugintų taikant tam tikrus naujus genomikos metodus, ir dėl tausiojo augalų apsaugos produktų naudojimo. Kad artėtume prie **tikros žiedinės ekonomikos**, turime greitai susitarti dėl tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų, atliekų ir pakuočių, atliekų vežimo ir prekių taisymo. **Siekdami, kad tarša taptų nulinė, taip pat apsaugoti ir atkurti savo gamtą**, pasiūlymus dėl gamtos atkūrimo, cheminių medžiagų klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, oro kokybės, komunalinių nuotekų valymo ir paviršinio bei požeminio vandens apsaugos turėsime priimti kaip teisės aktus.

Komisija pradės **2040 m. klimato tikslo** nustatymo procesą, kad ES ir toliau tinkamu greičiu artėtų prie poveikio klimatui neutralumo 2050 m. Ji pristatys **Europos vėjo energijos dokumentų rinkinį**, kurio tikslas – paspartinti vėjo jėgainių statybą, pagerinti galimybes gauti finansavimą ir didinti Europos pramonės konkurencingumą tarptautinėje arenoje. Pateiksime **anglies išteklių pramoninio valdymo iniciatyvą**, kurioje bus išdėstyta strategija, kaip aplinkos atžvilgiu tvariais būdais ES diegti anglies dioksido surinkimą, naudojimą ir saugojimą, nes tai svarbu siekiant anglies dioksido poveikio neutralumo. Priimsime **Hidrologinio atsparumo** iniciatyvą, kad piliečiai, gamta ir ekonomika turėtų vandens, o kartu būtų sprendžiamos katastrofinių potvynių ir vandens trūkumo problemos, ir iniciatyvą, kuri padėtų nustatyti ir įvertinti, kaip geriausia valdyti su klimatu susijusią riziką visose ES politikos srityse.

3.2. Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikusi Europa

2020–2030 m. paskelbusios skaitmeniniu dešimtmečiu ir nustačiusios aiškius skaitmeninius tikslus, ES ir jos valstybės narės nubrėžė kryptį, kaip gerinti skaitmeninius įgūdžius, skaitmeninti administravimą ir įmones, skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, naikinti skaitmeninį atotrūkį ir naujinti mūsų skaitmeninę infrastruktūrą. Be to, ES rodo pavyzdį, kaip valdyti mūsų skaitmeninės ateities riziką. Priėmę **Skaitmeninių rinkų aktą** ir **Skaitmeninių paslaugų aktą** padėjome tvirtą pagrindą tam, kad mūsų bendroji rinka skaitmeninėje srityje būtų sąžininga, konkurencinga, palanki vartotojams ir saugi, ypač vaikams.

Nors pasiekta daug, vis dar reikia dėti pastangas, kad būtų susitarta dėl svarstomų pagrindinių iniciatyvų, kuriomis įgyvendinama skaitmeninė darbotvarkė ir didinamas Europos atsparumas.

Svarbiausiųjų žaliavų aktas sudarys sąlygas Europai didinti vidaus tiekimą, be kita ko, plečiant rafinavimo ir perdirbimo pajėgumus, įvairinti šių būtinų medžiagų importą ir paskatinti mūsų pramonę geriau valdyti tiekimo riziką, kartu išliekant konkurencingai. Siekiant skatinti tvaresnę ir žiedinę praktiką, nuostatos bus grindžiamos bendrosios rinkos pranašumais ir sudarys sąlygas bendrai pirkti žaliavas per specialią platformą. Daugelis mūsų partnerių visame pasaulyje, siekdami sustiprinti pasaulines žaliavų tiekimo grandines, nori dirbti kartu ir plėtoti vietos perdirbimo ir rafinavimo pramonę. Todėl šiais metais bus sušauktas pirmasis **naujuojo Svarbiausiųjų žaliavų klubo** posėdis. Taip pat priimsime **pramonės pirmavimą užtikrinantį pažangiųjų medžiagų planą**, kuriuo siekiama kartu su valstybėmis narėmis paspartinti saugių, tvarių ir žiedinių pažangiųjų medžiagų kūrimą ir jų naudojimą pramonėje siekiant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos.

Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas padės Europos pramonei plėtoti ir diegti novatoriškas ir strategines technologijas, reikalingas neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikoje, tokias kaip vėjo jėgainės, šilumos siurbliai, saulės baterijų plokštės, elektrolizeriai, branduolinės technologijos ir CO₂ saugojimas. Paklausa didėja tiek Europoje, tiek visame pasaulyje, todėl užtikrinti, kad Europos pasiūla galėtų patenkinti didesnę šios paklausos dalį, stengiamės dabar.

Taip pat turime daryti pažangą dėl **Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės**, kad, jei ateityje kiltų nenumatytų sutrikimų, būtų lengviau išsaugoti laisvą prekių, paslaugų ir asmenų judėjimą ir gyvybiškai svarbių prekių ir paslaugų prieinamumą.

Pagalbos MVĮ priemonių rinkiniu, kuriame yra persvarstyta **Pavėluotų mokėjimų direktyva** ir mokesčius supaprastinančia **pagrindinės buveinės apmokestinimo sistema** siekiama toliau remti Europos mažąsias ir vidutines įmones – mūsų ekonomikos pagrindą.

Tebesvarstomi pasiūlymai dėl **dirbtinio intelekto (DI)** padės saugiai ir vaisingai taikyti technologiją, kuri pastaraisiais metais vystėsi labai sparčiai. Laiko atsakingai sudėlioti šios technologijos orientyrus turime vis mažiau.

Be pastangų su tarptautiniais partneriais koordinuotai stiprinti pasaulinį DI valdymą, **atversime savo našuosius kompiuterius DI startuoliams**, kad sudarytume palankesnes sąlygas Europos inovacijoms. Europos palydovinės programos „Copernicus“, EGNOS ir GALILEO jau duoda daug naudos mūsų ekonomikai ir visuomenei ir atlieka svarbią funkciją gilinantis į klimato kaitą, jai rengiantis ir kovojant su ja. Be to, įgyvendinant IRIS² bus sukurta ypatingos svarbos saugaus junglumo infrastruktūra ir ji bus naudojama svarbioms gynybos reikmėms.

Norint pasiekti 2030 m. skaitmeninio dešimtmečio tikslus reikia didelių investicijų į skaitmeninius tinklus. Neseniai pabaigę tiriamąsias konsultacijas paruošime dirvą galimiems politikos ir reguliavimo veiksams dėl **skaitmeninių tinklų ir infrastruktūros**, konkrečiai tam, kad tarpvalstybiniais infrastruktūros operatoriams būtų sudarytos palankesnės sąlygos veikti bendrojoje rinkoje, būtų sparčiau diegiamos technologijos ir į tinklus būtų pritraukiama daugiau kapitalo.

Žemei stebėti ir modernių susietųjų produktų ir paslaugų reikmėms, taip pat gynybai ir saugumui vis svarbiau pasitelkti kosmoso pramonę. 2023 m. kosmoso strategijos saugumo ir

gynybos srityje⁸ tikslas – didinti ES kosmoso infrastruktūros atsparumą ir kosmoso pajėgumus saugumo ir gynybos reikmėms ir skatinti užmegzti atsakingo elgesio kosminėje erdvėje partnerystes. 2024 m. pasiūlysime **Europos kosmoso teisės aktą**, kuriame bus nustatytos taisyklės, pavyzdžiui, dėl kosmoso eismo valdymo ir dėl to, kaip užtikrinti mūsų ypatingos svarbos kosmoso infrastruktūros saugumą. Ją papildys **kosmoso duomenų ekonomikos strategija**, kuria bus siekiama didinti kosmoso duomenų naudojimą visuose ekonomikos sektoriuose.

3.3. Žmonėms tarnaujanti ekonomika

Per beprecedentes krizes ES **ekonomika parodė, kad yra atspari**. Ji susitvarkė tiek su pasaulinės COVID-19 pandemijos, tiek Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą socioekonominiu poveikiu. Tačiau jai kyla didelių konkurencingumo iššūkių. Jie bus nagrinėjami Mario Draghi rengiamoje ataskaitoje. Siūlydami reformas, kuriomis siekiame užtikrinti ilgalaikį ES ekonominį klestėjimą ir konkurencingumą, kartu garantuojant visapusišką Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą, sustiprinome **unikalią ES socialinę rinkos ekonomiką**.

Būtina pasiekti susitarimą dėl svarstomų pasiūlymų stiprinti mūsų bendrąją rinką – tvaraus ES konkurencingumo pagrindą. Šiuo aspektu turime toliau kurti **kapitalo rinkų sąjungą**: susitarti dėl pasiūlymų dėl nemokumo, tarpuskaitos, įmonių prieigos prie viešojo kapitalo rinkų supaprastinimo ir draudimo bendrovių ilgalaikio investavimo pajėgumų didinimo, taip pat imtis tolesnių veiksmų dėl **bankų sąjungos** (užbaigti krizių valdymo ir indėlių draudimo peržiūrą). Be to, turime susitarti dėl naujų išskaičiuojamojo mokesčio procedūrų taisyklių, pasiūlymo, kuriuo siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimui priedangos subjektais mokesčių tikslais, ir keleto priemonių, kuriomis siekiama modernizuoti ES pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sistemą ir pereinant prie skaitmeninių technologijų padaryti ją atsparesnę sukčiavimui.

Be to, turime daryti pažangą dėl **pasiūlymo tobulinti verslo apmokestinimą (BEFIT ir sandorių kainodara)** ir visapusiškos **ES muitų sąjungos reformos**. Skaitmeninių finansų srityje turime tęsti darbą, susijusį su pasiūlymais dėl mokėjimo paslaugų taisyklių griežtinimo ir prieigos prie finansinių duomenų sistemos (atvirųjų finansų) sukūrimo, taip pat daryti pažangą derybose dėl pasiūlymo, kuriuo nustatoma skaitmeninio euro teisinė sistema.

Įgyvendinant **Europos socialinių teisių ramstį** (jo veiksmų planą ir 2030 m. pagrindinius tikslus) padaryta didelė pažanga. Pasiūlytos darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo taisyklės ir deramo minimaliojo darbo užmokesčio sistema, o siekiant šalinti kelis sektorius kamuojantį didelį įgūdžių trūkumą Europos įgūdžių metais skatinta įvairi veikla, pavyzdžiui, Kibernetinio saugumo įgūdžių akademija, ir sudarytas Įgūdžių paktas. Sustiprinus Jaunimo garantijų iniciatyvą ir rengiant iniciatyvą dėl mūsų stažuočių kokybės sistemos atnaujinimo gerėja jaunimo sąlygos įsidarbinti. Europos vaiko garantijų sistema padeda kovoti su socialine atskirtimi ir jos išvengti – ji užtikrina vaikams galimybę realiai gauti pagrindinių paslaugų rinkinį: nemokamą švietimą, nemokamą sveikatos priežiūrą, sveiką mitybą ir tinkamą būstą. Komisija toliau remis teisėkūros institucijas, kad būtų rastas susitarimas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo.

Reaguodama į Europos Parlamento savo iniciatyva pateiktą teisėkūros pranešimą, 2024 m. Komisija pateiks iniciatyvą dėl **Europos darbo tarybų**.

⁸ JOIN(2023) 9.

Po Val Diušeso aukščiausiojo lygio susitikimo dirbsime su įmonėmis ir profesinėmis sąjungomis, kad vykstant esminiams technologijų, visuomenės ir demografijos pokyčiams **mūsų darbo rinka taptų atsparesnė ateities išbandymams**. Kad padėtume išnaudoti visą savo žmogiškąjį kapitalą, remsimės demografijos priemonių rinkiniu.

Būsima iniciatyva padės visapusiškai naudotis didelį augimo potencialą turinčių ir darbo našumą keliančių (taigi **svarbių ES pramonės konkurencingumui** ir modernizavimui) **biotechnologijų ir jomis pagrįstos gamybos** pranašumais.

Komisija taip pat paskelbs devintąją sanglaudos ataskaitą, kurioje apžvelgdama socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos padėtį Europos Sąjungoje aptars pastarųjų metų veiksmus.

3.4. Pasaulyje stipresnė Europa

Pasaulinėje arenoje toliau didėja **įtampa ir geopolitiniai neramumai**. Brutalus beatodairiški „Hamas“ teroristiniai išpuoliai prieš Izraelį ir jo žmones kelia tiesioginę grėsmę taikai ir saugumui regione ir rodo, kad reikia vėl dėti pastangas, kad būtų atgaivintas Artimųjų Rytų taikos procesas. Agresijos karu prieš Ukrainą ir veiksmais tarptautiniuose forumuose Rusija toliau klibina daugiašališkumo pagrindus ir taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką.

ES teikiant karinę paramą Ukrainai išryškėjo kritinis valstybių narių gynybos priemonių atsargų trūkumas. Į tai reaguodami **padėjome valstybėms narėms stiprinti Europos gynybos pramonę** bendradarbiaujančių viešųjų pirkimų priemone (EDIRPA)⁹ ir pasitelkę Bendrų viešųjų pirkimų gynybos srityje darbo grupę. Be to, priėmė **Šaudmenų gamybos rėmimo aktą (ASAP)**¹⁰ išplėtėme šaudmenų gamybos pajėgumus. Trečiaja **bendra deklaracija dėl ES ir NATO bendradarbiavimo**¹¹ mūsų bendradarbiavimas buvo išplėstas ir apims naujas saugumui itin svarbias sritis: atsparumą, besiformuojančias ir perversmines technologijas, gynybą ir kosmosą.

Naudodamiesi **strategija „Global Gateway“**¹² ir taikydami **Europos komandos principą** toliau stiprinsime ir megsime atsparesnius ryšius su pasauliu. Įgyvendiname sektorių strategijas ir veiksmų planus: tarptautinio bendradarbiavimo energetikos srityje strategiją¹³, bendrą komunikatą dėl tarptautinio vandenynų valdymo¹⁴, kosmoso strategiją saugumo ir gynybos srityje¹⁵, atnaujintą ES jūrų saugumo strategiją¹⁶, bendrą komunikatą dėl partnerystės su Persijos įlankos šalimis¹⁷ ir naują Lotynų Amerikos ir Karibų regiono darbotvarkę¹⁸.

⁹ COM(2022) 349.

¹⁰ 2023 m. liepos 20 d. Reglamentas (ES) 2023/1525.

¹¹ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_210549.htm

¹² JOIN(2021) 30.

¹³ JOIN(2022) 23.

¹⁴ JOIN(2022) 28.

¹⁵ JOIN(2023) 9.

¹⁶ JOIN(2023) 8.

¹⁷ JOIN(2022) 13.

¹⁸ JOIN(2023)17.

Kaip ir su Ukraina, Moldova ir Gruzija, toliau dirbsime su Vakarų Balkanais, kad jie galėtų ateityje įstoti į Sąjungą. Taip pat toliau remsime Rytų partnerystės šalis ir pietines kaimynines šalis.

Sąjunga toliau sieks megzti partnerystę su šalimis ir organizacijomis visame pasaulyje. Visų pirma turime toliau dėti pastangas **stiprinti abipusiškai naudingą partnerystę su Afrika** ir toliau plėtosime savo strateginį požiūrį, kad kitame ES ir AS aukščiausiojo lygio susitikime jis būtų tobulinamas, dalyvaujant Afrikos Sąjungai.

Europos gynybos pramonės strategija suteiks papildomą postūmį plėtoti valstybių narių gynybos pajėgumus, naudojantis modernia ir atsparia Europos gynybos technologine ir pramonine baze. Į ją orientuodamiesi toliau konsoliduosime veiksmus, kuriais toliau stiprinsime Europos gynybos pramoninę bazę po 2025 m. 2024 m. taip pat toliau dėsime pastangas įgyvendinti **Strateginį kelrodį**¹⁹, kad geriau pasirengtume gintis ir ES taptų stipresnė ir pajėgesnė užtikrinti saugumą. ES toliau plėtos **kovos su užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi** priemonių rinkinį, kad galėtų veiksmingai reaguoti į piktavališkus veiksmus iš užsienio.

Toliau ginsime ir propaguosime **demokratiją, žmogaus teises, teisinę valstybę** ir veiksmingą **daugiašališkumą**. Toliau stengsimės apsaugoti nuo ginkluotųjų konfliktų nukentėjusius vaikus, konkrečiai, pateiksime peržiūrėtas ES gaires. ES toliau rodys solidarumą teikdama humanitarinę pagalbą ir taikydama Sąjungos civilinės saugos mechanizmą. Konstruktiviai bendrausime su visais partneriais ir toliau remsime JT generalinio sekretoriaus reformų darbotvarkę, be kita ko, rengdamiesi 2024 m. rugsėjo mėn. įvyksiančiam aukščiausiojo lygio susitikimui dėl ateities.

Kaip pirmaujantieji pasaulyje ir nustatantieji standartus, turime paspartinti į konkurencingumą, atsparumą ir tvarumą orientuotos **atviros ir sąžiningos prekybos darbotvarkės** įgyvendinimą. Toliau sieksime stiprinti bendradarbiavimą ir prekybos santykius su partneriais ir skatinsime pasaulio šalis dėti pastangas reformuoti Pasaulio prekybos organizaciją. Peržiūrėta ES prekybos strategija skatina vykdyti atvirą, tvarią ir ryžtingą politiką, kuri palanki žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai.

Sėkmingai užbaigėme derybas dėl prekybos susitarimų su Čile, Naująja Zelandija ir Kenija. Taip pat siekiame **baigti rengti susitarimus su Australija, Meksika ir MERCOSUR.** Komisija taip pat toliau **stengsis tęsti derybas su Indija ir Indonezija, taip pat sudaryti skaitmeninės prekybos susitarimus su Singapūru ir Korėjos Respublika.** Be to, dirbant Prekybos ir technologijų taryboje, sustiprėjo ES ir JAV santykiai. Pagal jos pavyzdį šiemet buvo sudaryta **ES ir Indijos prekybos ir technologijų taryba.** Tuo pačiu metu sugriežtinome kovos su nesąžininga prekybos praktika priemones ir sieksime užtikrinti, kad pasaulinė konkurencija išliktų sąžininga. Todėl Komisija pradėjo **kompensacinių muitų tyrimą dėl Kinijos kilmės elektrinių transporto priemonių.**

3.5. Europinės gyvensenos propagavimas

Reaguodama į COVID-19 pandemiją, Komisija padėjo pamatus Europos sveikatos sąjungai. Ją sudaro sustiprinta **sveikatos saugumo sistema**, kurios dalis yra nauja **Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucija**, taip pat novatoriškas

¹⁹ https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1_en

Europos kovos su vėžiu planas ir pasiūlymai sukurti **Europos sveikatos duomenų erdvę** ir reformuoti farmacijos srities teisės aktus. ES taip pat priėmė naują **ES visuotinę sveikatos strategiją**²⁰ ir ja vadovausis dėdama pastangas stiprinti sveikatos priežiūrą visame pasaulyje.

Komisija toliau remis migracijos valdymo darbą ir teisėkūros, ir operatyvine kryptimis. Labai svarbu, kad teisėkūros institucijos iki šios kadencijos pabaigos baigtų rengti **naują migracijos ir prieglobsčio paklą**²¹. Be to, būtina bendradarbiaujant su pagrindiniais mūsų partneriais toliau imtis operatyvinių veiksmų, kad bendras ES atsakas į migracijos iššūkius duotų rezultatų.

Komisija taip pat dėjo pastangas sutvirtinti keturis **ES saugumo sąjungos** strategijos ramsčius²²: mažinti pažeidžiamumą, didinti kibernetinį saugumą, skatinti teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą ir stiprinti atsparumą hibridinėms grėsmėms. Tai iniciatyvos dėl teroristinio turinio internete šalinimo, dėl Sąjungos jūrų saugumo stiprinimo, be kita ko, siekiant ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumo, dėl Sąjungos kosmoso išteklių tokių kaip palydovai apsaugos ir dėl atgrasymo nuo priešiškos veiklos kosmose.

Būsiami pasiūlymai dėl **Kibernetinio atsparumo akto** ir **Kibernetinio solidarumo akto** atliks svarbų vaidmenį stiprinant kibernetinį saugumą, nes didins tiekimo grandinės saugumą ir stiprins solidarumą Sąjungos lygmeniu, kad būtų galima geriau nustatyti kibernetinio saugumo grėsmes ir incidentus, jiems pasirengti ir į juos reaguoti.

Kaip nurodyta šeštojoje saugumo sąjungos pažangos ataskaitoje, taip pat reikia susitarti dėl pasiūlymų, kurie **padidins mūsų piliečių saugumą** ir kartu leis veiksmingai kovoti su nusikalstamumu, kartu išsaugant mūsų bendras pagrindines vertybes. Tai pasiūlymai dėl kibernetinio atsparumo, asmenų judėjimą per sienas reglamentuojančio Sąjungos kodekso, automatinio keitimosi duomenimis policijos bendradarbiavimo srityje (Priumas II), išankstinės informacijos apie keleivius rinkimo ir perdavimo, kovos su prekyba žmonėmis, kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, turto susigrąžinimo ir konfiskavimo, taip pat nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų.

Kovos su prekyba narkotikais ir organizuotu nusikalstamumu veiksmų planas, įskaitant Europos uostų aljansą, sudaro sąlygas veiksmingiau jungti pastangas kovai su organizuotu nusikalstamumu ir neteisėta prekyba narkotikais. Komisija taip pat siūlys modernizuoti **kovos su neteisėtu migrantų gabenimu** teisinę sistemą, kad įgiję reikiamų teisinių ir operatyvinių priemonių galėtume reaguoti į naują neteisėtai žmones gabenančių asmenų *modus operandi*. Be to, Komisija surengs tarptautinę konferenciją dėl kovos su neteisėtu žmonių gabenimu, nes mato, kad šioje srityje reikalingas tarptautinis bendradarbiavimas ir tvirtas pasaulinis aljansas.

Aukštojo mokslo srityje Komisija pasiūlys būsimo **jungtinio Europos laipsnio** planą, kuris padės sukurti Europos švietimo erdvę. Jį papildysime rekomendacijomis dėl aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo ir patrauklių akademinų karjerų.

3.6. Naujas postūmis Europos demokratijai

Komisija per šią kadenciją ypatingą dėmesį skyrė tam, kad **mūsų europinė demokratija stiprėtų ir įgautų gyvybės**. Tam, kad suteiktume galių piliečiams ir kurtume atsparesnę demokratiją visoje ES skatindami laisvus ir sąžiningus rinkimus, stiprindami žiniasklaidos

²⁰ COM(2022) 675.

²¹ COM(2020)609.

²² COM(2020) 605.

laisvę ir kovodami su dezinformacija, vadovavomės **Europos demokratijos veiksmų planu**. **Konferencija dėl Europos ateities** buvo precedento neturintis dalyvaujamosios demokratijos procesas ir suteikė mums galimybę išklausti piliečių iš visos ES nuomonės apie mūsų Sąjungos ateitį. 2023 m. **naujos kartos piliečių forumuose** eksperimento tvarka apsvaistėme tris svarbias iniciatyvas²³ ir kitais metais numatėme jų apsvaistyti daugiau. Taip dar konkrečiau įtvirtinome piliečių dalyvavimą savo politikos formavimo procesuose. Ypatingą dėmesį skyrėme bendravimui su jaunąja karta, kuriai tenka itin svarbus vaidmuo formuojant ateitį: trečdalis forumo dalyvių buvo 16–25 metų.

Laikydamosi Pirmininkės U. von der Leyen politinėse gairėse išsakytų įsipareigojimų, Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų dėl **Europos Parlamento teisėkūros pranešimų savo iniciatyva**.

Pamatinė demokratinio ES ir jos valstybių narių veikimo sąlyga yra nepriklausomos teisminės institucijos ir **teisinės valstybės principo** laikymasis. Užtikrinti tai ir apsaugoti ES finansinius interesus padeda ir metinių teisinės valstybės principo taikymo ataskaitų ciklas, ir sąlygų mechanizmas. Didelė pažanga padaryta ir kitose mūsų demokratinėms visuomenėms svarbiose srityse. Pateikėme svarbius pasiūlymus dėl **rinkimų proceso skaidrumo ir sąžiningumo**, kad būtų **stiprinamos ir apsaugomos** įvairių visuomenės grupių teisės ir užtikrinama **žurnalistų laisvė ir nepriklausomumas** ES. Toliau siekiame **didinti savo demokratinį atsparumą ES viduje ir apsaugoti nuo netinkamos išorės įtakos**. Dabar taip pat turime tvirtą **tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo** teisinę sistemą, apimančią, be kita ko, teismo procesus ir skaitmeninius ryšius.

Atvira ir įtrauki visuomenė turi užtikrinti **vienodas teises ir apsaugą** visoms visuomenės grupėms. Todėl Komisija priėmė specialias vaikų teisių, lyčių lygybės, kovos su rasizmu, romų lygybės, LGBTIQ asmenų lygybės, neįgaliųjų teisių ir aukų teisių strategijas. Pagal **Direktyvą dėl moterų valdybose**, dėl kurios susitarta po 10 metų trukusių derybų, įmonės privalės iki 2026 m. vidurio pasiekti aiškius su direktorių pareigomis susijusius tikslinius rodiklius. Šiais metais priėmėme naujas vyrų ir moterų darbo užmokesčio skaidrumo taisykles, kuriomis stiprinamas vienodo užmokesčio abiejų lyčių darbuotojams už vienodą darbą principo taikymas. Tai svarbus žingsnis siekiant užtikrinti lyčių lygybę ir panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą. ES neseniai prisijungė prie 2016 m. Europos Tarybos priimtos **Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo**, ir tuo davė aiškų ženklą, kad yra pasiryžusi užkirsti kelią visų formų smurtui prieš moteris ir mergaites, jį pasmerkti ir su juo kovoti.

Kad veiktų tinkama Europos Parlamento rinkimų sistema, Komisija sieks padėti susitarti dėl **Europos politinių partijų statuto ir finansavimo ir tikslinės politinės reklamos skaidrumo**. Kartu su Europos Parlamentu Komisija taip pat pradėjo komunikacijos kampaniją, kurios tikslas – padidinti judžių ES piliečių, balsuosiančių 2024 m. Europos Parlamento rinkimuose, skaičių.

Demokratinės visuomenės pagrindas yra klestinti pilietinė visuomenė ir laisvos bei kritiškos žiniasklaidos priemonės, tad reikia susitarti dėl **Direktyvos dėl strateginio bylinėjimosi prieš visuomenės dalyvavimą (SLAPP) ir Žiniasklaidos laisvės akto**.

²³ Maisto švaistymas, virtualieji pasauliai ir judumas mokymosi tikslais.

Taip pat raginame teisėkūros institucijas susitarti dėl pasiūlymų dėl Direktyvos dėl **kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje, Aukų teisių direktyvos, siūlomų nacionalinių lygybės įstaigų standartų** ir Direktyvos, kuria sukuriama **Europos neįgaliojo kortelė**, o kitais metais priimsime **Komisijos rekomendaciją dėl vaiko apsaugos sistemų plėtojimo ir stiprinimo** valstybėse narėse ir užtikrinsime geresnį esamų ES priemonių (teisės aktų, politikos priemonių ir finansavimo) naudojimą.

Kadangi vis didesnę įtaką viešoms diskusijoms ir priimamiems politiniams sprendimams daro skaitmeninė informacinė erdvė, labai svarbu tęsti **kovą su dezinformacija**, kad būtų užtikrintas laisvas ir sąžiningas keitimasis nuomonėmis, ypač prieš Europos Parlamento rinkimus.

4. Išvada

Per pastaruosius ketverius metus **Sąjunga parodė, kad yra nedaloma ir pasiryžusi ateities kartų labai spręsti mūsų kartos uždavinius**. Kartu ryžtingai stojome už laisvą, klestinčią ir taikią Europą. Turime tęsti šį darbą ir pakloti tvirtą pamatą tam, kad **mūsų Sąjunga stiprėtų ir rengtųsi ateičiai**.

Ši Komisija dirbs iki paskutinės savo kadencijos dienos, spręsdama mūsų bendrus uždavinius. Tvirtai **remsime Europos Parlamentą ir Tarybą, kad jie lengviau susitartų** dėl likusių pagrindinių pasiūlymų, ir pateiksime **kelias naujas iniciatyvas**, kurių dar reikia, kad **įvykdytume savo pažadus, o Sąjunga pasirengtų ateičiai**.

Išsami 2024 m. Komisijos planuojamo darbo apžvalga pateikiama šios darbo programos prieduose.